

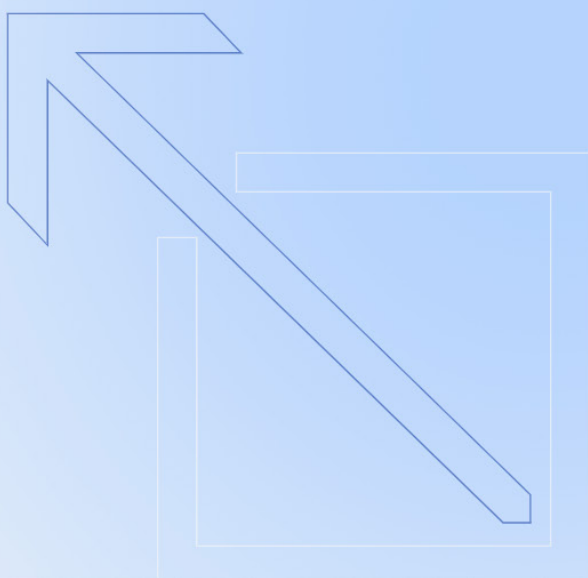
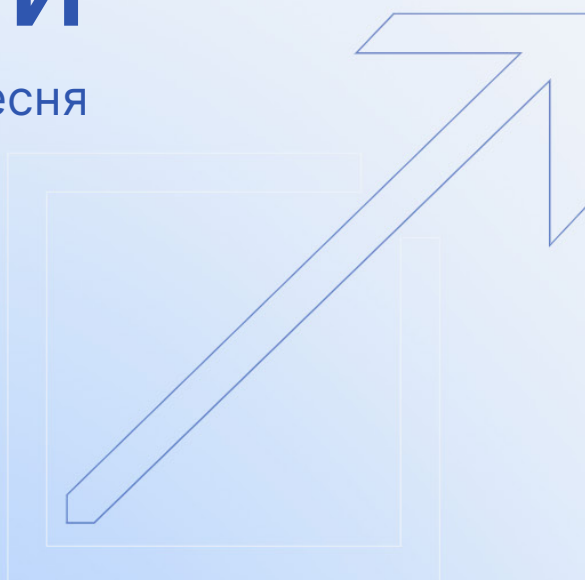

Рада бізнес-
ОМБУДСМЕНА

III квартал 2023 року

Квартальний звіт

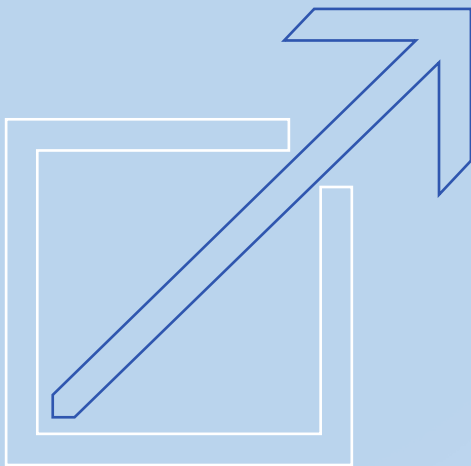
1 липня – 30 вересня
2023 року

www.boi.org.ua

Зміст

1	Огляд III кварталу 2023 року 06
2	Проблеми в системі ПДВ: моніторинг виконання рекомендацій державними органами за результатами власного розслідування 16
3	Приклади успішно закритих розслідувань 19
4	Внесок РБО у європейську інтеграцію та повоєнне відновлення України 26
5	Нормативне закріплення діяльності бізнес-омбудсмена 31
6	Співпраця зі стейкхолдерами 32

Скорочення «РБО», «Рада» використовуються по тексту звіту для позначення Ради бізнес-омбудсмена.

У кейсах та відгуках, опублікованих у звіті, компанії надали свій дозвіл на розголошення назви.

European Bank
for Reconstruction and Development

Рада бізнес-омбудсмена фінансується з
Мультидонорського рахунку стабілізації
та сталого розвитку України (МДР)

Донорами є:

Європейський
Союз

Нідерланди

Фінляндія

Норвегія

Франція

Польща

Німеччина

Швеція

Італія

Швейцарія

Данія

Велика
Британія

Японія

США

Роман Ващук
бізнес-омбудсмен

У статистичному та операційному вимірі в нашому звіті за третій квартал 2023 року можна знайти приємні новини: зменшилася як загальна кількість скарг, так і податковий тягар – наполегливі подальші дії щодо нашого розслідування з ПДВ за власною ініціативою дають результати. Робота триває швидкими темпами, щоб адаптувати наші правові та проєктні структури до викликів України, яка одночасно веде війну, починає відбудову та впевнено крокує вперед по шляху європейської інтеграції.

Прийняття та підписання Президентом у серпні закону №3311, який містить статтю про інституціоналізацію функції бізнес-омбудсмена, є довгоочікуваним кроком вперед. Незважаючи на те, що цей закон відрізняється за обсягом від повноформатного закону, спочатку передбаченого в 2014 році, його положення дають можливість нашій команді оновити та оптимізувати наші установчі документи, працюючи спільно з нашими стейкхолдерами, зокрема з Кабінетом Міністрів.

Втім, не все так легко та просто. Поступове повернення офіційних податкових перевірок, прискорення якого планується пізніше цього року, висунуло скарги в цьому сегменті на перший план. Ретельні перевірки та придушення оптимізації оподаткування є настільки агресивним, що це можна прирівняти майже до ухилення від сплати податків – ось що мають на думці міжнародні фінансові установи, коли закликають Україну відновити зусилля для підтримки отримання доходів. Чого насправді не хочуть ані законний бізнес, ані міжнародні партнери, так це поточного сплеску «ага, піймався!» на штрафах та пені на підставі формальних причин (друкарські помилки, застарілі коди), які призводять до покарання компаній, незважаючи на те, що вони вже повністю виконали свої податкові зобов'язання. Збільшується кількість скарг на те, що митники коригують митну вартість (виключно в бік зростання). На щастя, частота наших комунікацій і зустрічей Експертних груп з колегами з податкової та митної служб також зростає, що дозволяє нам більш регулярно та швидко доводити справи до їх відома.

Обговорення варіантів відновлення з українськими та міжнародними партнерами постійно нагадує головну історію успіху, яку ми всі сприймаємо як належне: дозволи на будівництво. Ще у 2016 році ми опублікували системний звіт з питань зменшення корупційних ризиків у будівництві. Багато з його рекомендацій було враховано під час переходу від старої Державної архітектурно-будівельної інспекції до нової оцифрованої Державної інспекції архітектури та містобудування. Як наслідок, у цьому звіті ви не знайдете жодної скарги на цей держорган стосовно дозволів на будівництво – це гарний провісник для амбітних планів відновлення, які ми обговорювали з Державним агентством відновлення України (хоча я особисто відчуваю, що слово «Оновлення» краще відображає те, на що ми всі сподіваємося).

Отже, можливі суттєві зміни. Нам просто слід правильно втілити це в життя. Установа омбудсмена, звичайно, намагається прокласти «місток» між українським законодавством, яке часто орієнтується на перспективу, натхненну ЄС та ще частіше несхильними до ризику та «твердолобими» державними посадовцями, з якими стикається бізнес на робочому та середньому управлінському рівні. Тож ми обмежили наше колективне мислення

та працюватимемо над платформою, яка дасть чиновникам таку необхідну їм зручність та впевненість, щоб проявляти здоровий глузд у державному управлінні, без страху чи упередженості. Неминуче набуття чинності Закону про адміністративну процедуру у 2024 році (що цікавіше, ніж звучить, оскільки він надає бізнесу та громадянам більше можливостей для оскарження дій держорганів) та досягти успіху.

Ми також розглядаємо нашу оновлену систему управління кейсами та тисячі скарг, поданих і вирішених у ній, як на унікальне сучасне сховище великих даних про українське бізнес-середовище. Ми починаємо використовувати його не лише для більш послідовного вирішення проблем, але й для надання більш профілактичних і попереджувальних порад у реальному часі нашим партнерам в уряді (відповідаючи нашому статусу консультативного та дорадчого органу при Кабінеті Міністрів України), а також учасникам численних конференцій і круглих столів, які окреслюють шляхи розвитку України.

Я сподіваюся, що цей останній звіт із новими розділами про наш внесок у оновлення України та європейську інтеграцію, допоможе нашим численним друзям відстежувати та підтримувати наш рух вперед.

1 Огляд III кварталу 2023 року

1.1 Ключові показники роботи

У липні-вересні 2023 року

Фінансовий ефект у
третьому кварталі сягнув

305,6
млн грн.

Сума
загального
фінансового
ефекту
склала

25
млрд грн.

ТОП-3 предметів звернень

57% Податкові питання

13% Дії правоохоронних органів

9% Митні питання

ТОП-5 індустрій

30% Оптова торгівля

13% Всі види виробництва

13% Сільське господарство
та видобувна промисловість

5% Нерухомість та будівництво

5% Приватні підприємці

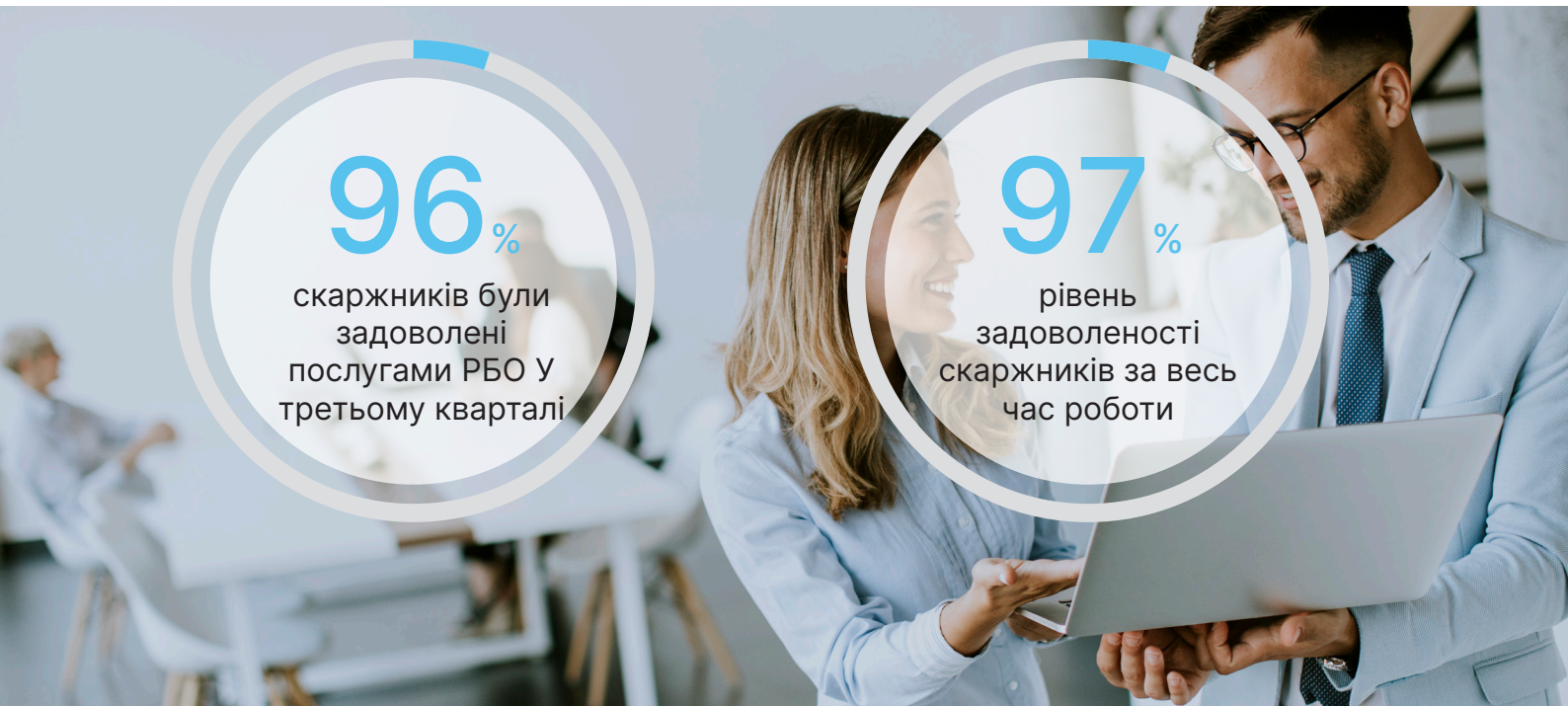
ТОП-5 найактивніших регіонів

Походження капіталу

Розмір бізнесу

1.2 Обсяг та тенденції скарг

У липні-вересні 2023 року Рада бізнес-омбудсмена отримала 310 скарг компаній щодо зловживань державних органів. Це на 51 скаргу менше, ніж у II кв. і на 18 скарг менше порівняно з I кв. 2023 року.

Така тенденція загалом свідчить про позитивну динаміку вирішення проблем бізнесу та урахування державними органами рекомендацій Ради, що дозволяє ефективно долати системність проявів недобросовісної поведінки з боку окремих відомств.

Податкові питання	176
Податкові перевірки	55
Невиконання судових рішень	38
Інші податкові питання	27
Включення до переліку ризикових платників	27
Системне блокування подакових накладних	20
Анулювання/відновлення/відмова у реєстрації платників ПДВ	4
Електронне адміністрування ПДВ	3
Затримка з поверненням ПДВ	2
Дії правоохоронних органів	41
Державне бюро розслідувань (ДБР)	3
Процесуальні зловживання Національної поліції	12
Бездіяльність Національної поліції	3
Національна поліція – кримінальні провадження проти бізнесу	2
Процесуальні зловживання органів Прокуратури	14
Бездіяльність органів Прокуратури	2
Органи Прокуратури – кримінальні провадження проти бізнесу	1
Процесуальні зловживання СБУ	1
Бездіяльність СБУ	1
Інші дії Національної поліції	2
Митні питання	27
Оцінка митної вартості	20
Митне оформлення (затримка/відмова)	2
Повернення митних платежів	2
Інші дії	3

Податкові питання

Податкові питання складають переважну частку скарг бізнесу до РБО, проте структура цього блоку у звітному кварталі зазнала змін. У третьому кварталі ми спостерігали поступове зменшення кількості звернень на податкову тематику через позитивну динаміку у врегулюванні проблем із функціонуванням СМКОР. Тож у липні-вересні 2023 року податкових питань стосувалося 176 або 58% скарг (проти близько 70% у I та II кв. 2023 року).

Рейтинг звернень блоку вперше в період дії воєнного стану очолила категорія податкових перевірок. Незважаючи на те, що у звітному кварталі ми отримали трішки більше півсотні скарг щодо перевірок, порівняно з минулими періодами та враховуючи повернення до довоєнної системи оподаткування, ця категорія звернень все ж поступово набирає обертів (55 у III кв. проти 42 у I кв. 2023 року).

Аналізуючи ефективність розв'язання «податкових» справ у 2023 році, ми зафіксували рекордний показник: у перших двох кварталах року Раді вдалося вирішити успішно половину скарг щодо оскарження результатів податкових перевірок та досягнути скасування спірних повідомлень-рішень.

З огляду на зрушення у виконанні рекомендацій Ради щодо полегдження СМКОР за результатами власного розслідування, поступово зменшилась кількість випадків блокування

податкових накладних. Відтак, у липні-вересні з усіх скарг податкового блоку лише 11% скарг (20 з 176) стосувалися блокувань, на противагу – у I кв. 2023 року – таких було 35% (80 з 230). Загалом проблематика СМКОР (блокування накладних, включення в переліки ризикових платників та невиконання судових рішень щодо реєстрації накладних) склала трохи менше половини звернень податкового блоку (85 з 176), тоді як у другому кварталі (квітень-червень) ми отримали 169 скарг щодо СМКОР (з 230 звернень на податкову тематику). Попри це, ситуація ще не врегульована остаточно. Про темпи виконання системних рекомендацій щодо СМКОР Мінфіном та ДПС ми ділимося на [с. 16-18 звіту](#).

Зрештою ще одна примітна категорія звернень підприємців стосувалась інших податкових питань. Мова йде про поодинокі скарги компаній, яким податкова нараховувала штрафи, хоча ті скористались податковими пільгами, запровадженими в перші місяці повномасштабного вторгнення. Крім того, у провадженні Рада мала й звернення від бізнесу, що зазнавав утисків з боку податківців, оскільки він не міг надати первинну документацію, до якої було втрачено доступ або яка була знищена в результаті бойових дій. Такі скарги Рада ретельно вивчає та докладає зусиль, аби податкова знайшла порозуміння зі скаржником.

Дії правоохоронних органів

У звітному кварталі кількість скарг щодо недобросовісної поведінки правоохоронних органів сягнула 13% (для порівняння у II кв. – 9%, а у I кв. 2023 року – 10%).

Протягом липня-вересня підприємці найчастіше скаржились щодо процесуальних зловживань Національної поліції та органів Прокуратури. Звернення, що надійшли до Ради, стосувались неповернення тимчасово вилученого майна або коштів в результаті обшуків, неефективності досудового розслідування, порушень під час слідчих дій, відкриття

безпідставних кримінальних справ та непропорційності дій правоохоронців стосовно підприємців. Водночас, найбільша кількість скарг, які Рада мала компетенцію взяти в роботу, в основному була пов'язана з неповерненням тимчасово вилученого майна та неефективністю досудового розслідування, що включає зволікання з розглядом клопотань, проведенням слідчих дій тощо. Таку категорію звернень вдається вирішувати саме завдяки формату Експертної групи з Національною поліцією та Офісом Генерального прокурора.

Митні питання

У липні-вересні митні питання склали 9% скарг до бізнес-омбудсмена (27 звернень), продемонструвавши незначне зростання проблематики порівняно з попереднім кварталом.

Зберігаючи свою актуальність, митні питання впевнено вкотре посідають третє місце в рейтингу ТОП-предметів скарг бізнесу до РБО. Підприємці скаржаться щодо проблем у зв'язку

з оцінкою митної вартості, а також затримкою або відмовою під час митного оформлення.

Компанії часто-густо стикаються з коригуванням митної вартості товарів нібито через наявність розбіжностей в документах. В таких випадках Рада допомагає бізнесу довести свою правоту та підтвердити заявлену ціну товару.

«Вітаємо досягнутий позитивний результат при адміністративному оскарженні податкових повідомлень-рішень. Команда Ради бізнес-омбудсмена знайшла додаткову аргументацію при адміністративному оскарженні та взяла участь у розгляді скарги нашої компанії. Вдячні за креативність та наполегливість у захисті прав ТОВ «Рехау» та українського бізнесу в цілому».

ТОВ «Рехау»

1.3 Часові межі попереднього розгляду скарг

У третьому кварталі 2023 року попередній розгляд скарг бізнесу в середньому тривав

9 робочих днів.

Нам вдалося вкластися у норматив нашого Регламенту — 10 робочих днів.

1.4 Кількість проведених розглядів та причини залишення скарг без руху

У III кв. 2023 року з 310 скарг РБО провела 143 розслідування. 49 скарг лишилося на стадії попереднього розгляду. Рада відхилила 118 звернень через невідповідність критеріям скарг, передбачених Регламентом установи.

Розслідування

143

Скарги, що перебували на стадії попереднього розгляду

49

Частка відхилених скарг

118

1.5 Основні причини відхилення скарг у III кв. 2023 року

Всього	118
Скарга виходить за межі компетенції бізнес-омбудсмена	72
На думку бізнес-омбудсмена, скарга є безпідставною, або інші органи або установи вже розглядають таку справу	11
На думку бізнес-омбудсмена скаржник не виявляє достатній рівень співпраці	10
Скарга є предметом будь-якого судового провадження або арбітражного розгляду, або щодо якої було винесено судове, арбітражне або будь-яке інше подібне рішення	8
У зв'язку із законністю та/або дійсністю будь-яких рішень, постанов та ухвал судів	5
Скарга відкликана скаржником	4
Скарга, подана до Ради повторно після прийняття рішення про її відхилення, не розглядається, крім випадків, коли скаржником зазначаються дійсно нові обставини або надаються нові факти або суттєві докази	2
Наявні інші обставини, за яких бізнес-омбудсмен, виключно на свій власний розсуд, визначає, що розгляд скарги не є необхідним	2
Сторона, яка зазнала впливу недобросовісної поведінки не вичерпала принаймні одну інстанцію адміністративного оскарження	2
Скарга стосується питання, щодо якого бізнес-омбудсмен вже приймав рішення раніше	1

1.6 Часові межі проведення розслідувань

Середня тривалість розслідувань склала

77
днів

на 13 днів менше періоду, передбаченого Регламентом

<30
днів

33

31-90
днів

111

91-120
днів

13

121-180
днів

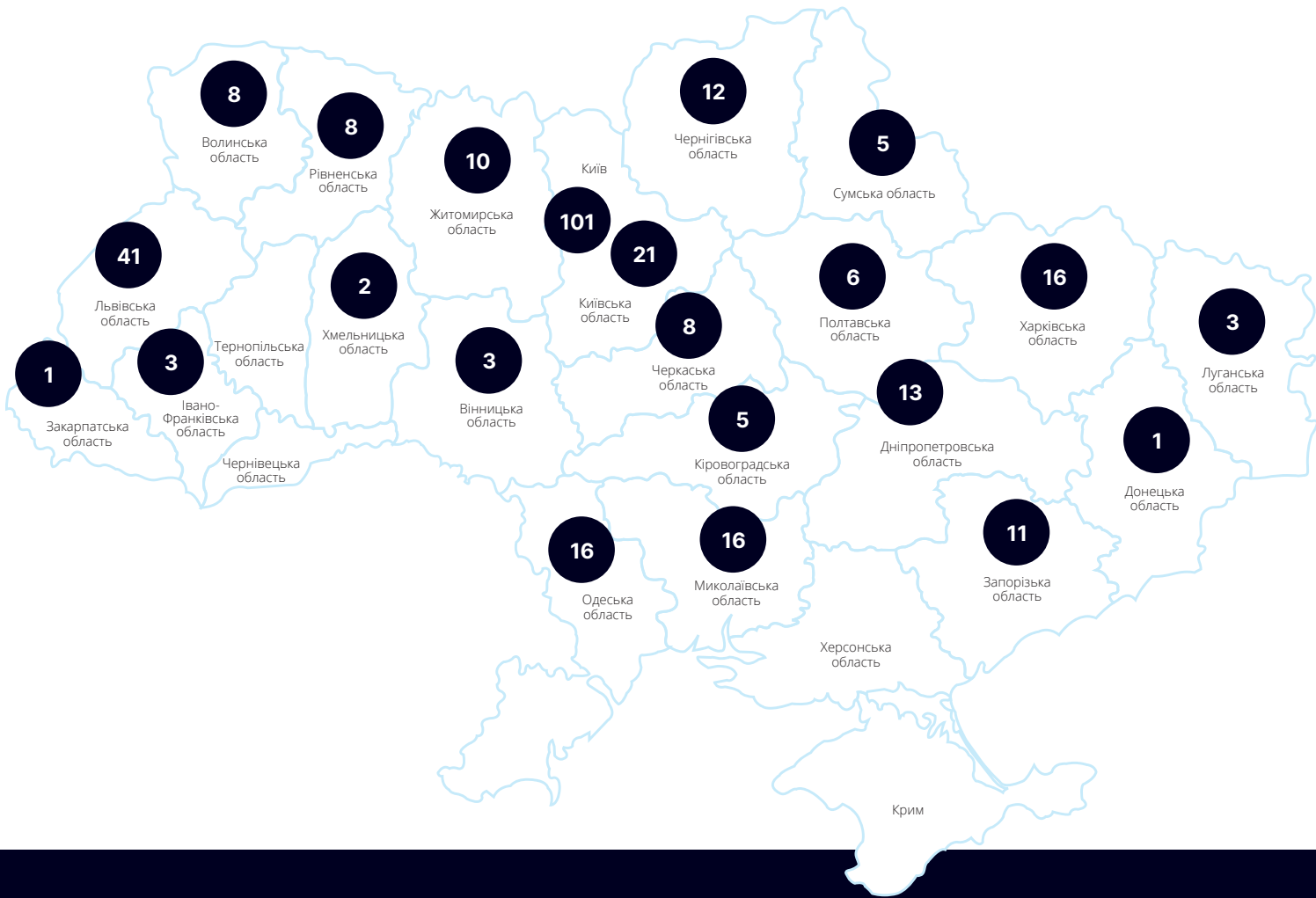
12

181+
днів

11

78% всіх закритих розслідувань у III кварталі 2023 року ми розслідували протягом 90 днів, виконуючи норму Регламенту РБО.

1.7 Географія скаржників

Походження капіталу

Український бізнес **80%**

Компанії з іноземними інвестиціями **20%**

Саме український бізнес подав до Ради 80% скарг у звітному кварталі. Частка скарг від іноземного бізнесу склала лише 20%.

Розмір бізнесу

Великий **39%**

Малий та середній **61%**

Малий та середній бізнес складає переважну частку скаржників Ради бізнес-омбудсмена — 61%, тоді як скарги від великих компаній склали у третьому кварталі 39% звернень.

1.8 ТОП-10 держорганів, на які скаржились найчастіше

Державна податкова служба	179
Державна митна служба	27
Національна поліція України	20
Державні підприємства	15
Органи Прокуратури	15
Органи місцевого самоврядування	10
Верховна Рада, Кабінет Міністрів, Президент України	6
Антимонопольний комітет України	5
Служба безпеки України (СБУ)	4
Держпродспоживслужба	4
Державне бюро розслідувань (ДБР)	3

У третьому кварталі 2023 року бізнес найбільше скаржився щодо зловживань Державної податкової служби (179 скарг) та Державної митної служби (27 скарг). Слідом за ними у рейтингу розташувався правоохоронний блок – Національна поліція (20 скарг) та Органи Прокуратури (15 скарг).

1.9 Виконання державними органами індивідуальних рекомендацій

	Рекомендації, що перебувають в процесі моніторингу з 2015 року по III кв. 2023 року	Рекомендації, виконані держорганами з 2015 року по III кв. 2023 року	Всього виданих рекомендацій з 2015 року по III кв. 2023 року
Всього	22	4620	5047
Державна податкова служба, Державна митна служба	8	3478	3704
Національна поліція	4	222	268
Офіс Генерального прокурора	2	150	183
Місцеві органи влади	2	118	157
Міністерство юстиції	0	134	144
Міністерство економіки	1	76	86
Служба безпеки України	0	62	65
Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів	0	50	52
Міністерство аграрної політики та продовольства	0	40	45
Державні компанії	0	38	41
Міністерство розвитку громад і територій	0	37	40
Верховна Рада, Кабінет Міністрів, Президент України	0	31	37

	Рекомендації, що перебувають в процесі моніторингу з 2015 року по III кв. 2023 року	Рекомендації, виконані держорганами з 2015 року по III кв. 2023 року	Всього виданих рекомендацій з 2015 року по III кв. 2023 року
Міністерство інфраструктури	1	25	31
Міністерство фінансів	0	23	29
Держпродспоживслужба	1	16	18
Міністерство охорони здоров'я	0	14	17
Міністерство внутрішніх справ	1	11	15
Міністерство соціальної політики	0	12	13
Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг	0	12	13
Антимонопольний комітет	0	9	12
Міністерство енергетики	0	11	11
Державне бюро розслідувань	0	10	11
Комерційні та інші суди	0	8	8
НАБУ	1	4	7
Державні фонди	0	3	6
Національний банк	0	2	5
Державна служба з надзвичайних ситуацій	0	4	4
Міністерство освіти і науки	0	3	3
Комунальні служби	0	2	2
Міністерство оборони	0	1	2
Державна регуляторна служба	0	1	2
Міністерство цифрової трансформації	0	1	1
Національна рада з питань телебачення і радіомовлення	0	1	1
Державна прикордонна служба	0	1	1
Інші	1	10	13

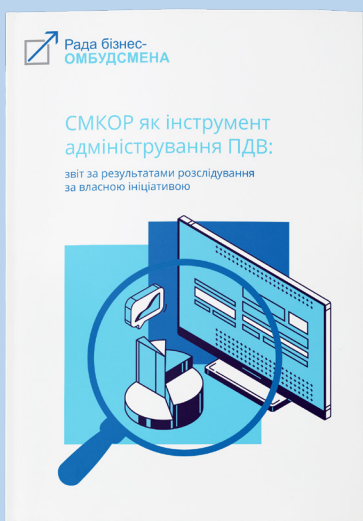
З початку діяльності Ради державні органи виконали 91% індивідуальних рекомендацій РБО. Такий показник свідчить про готовність держорганів співпрацювати та дослухатися до аргументів Ради у врегулюванні спірних питань підприємців.

2

Проблеми в системі ПДВ:

моніторинг виконання рекомендацій державними органами за результатами власного розслідування

Презентувавши результати розслідування за власною ініціативою довкола проблем із функціонуванням СМКОР у березні 2023 року, Рада бізнес-омбудсмена пильно спостерігає за прогресом виконання рекомендацій, наданих Міністерству фінансів України та Державній податковій службі України.

Рада рекомендувала поліпшити регулювання в сфері адміністрування ПДВ.

Зокрема, Рада сформулювала свої пропозиції Мінфіну та ДПС у формі 10 основних рекомендацій та 20 технічних, ознайомитися з якими можна у звіті за результатами власного розслідування.

Читати звіт

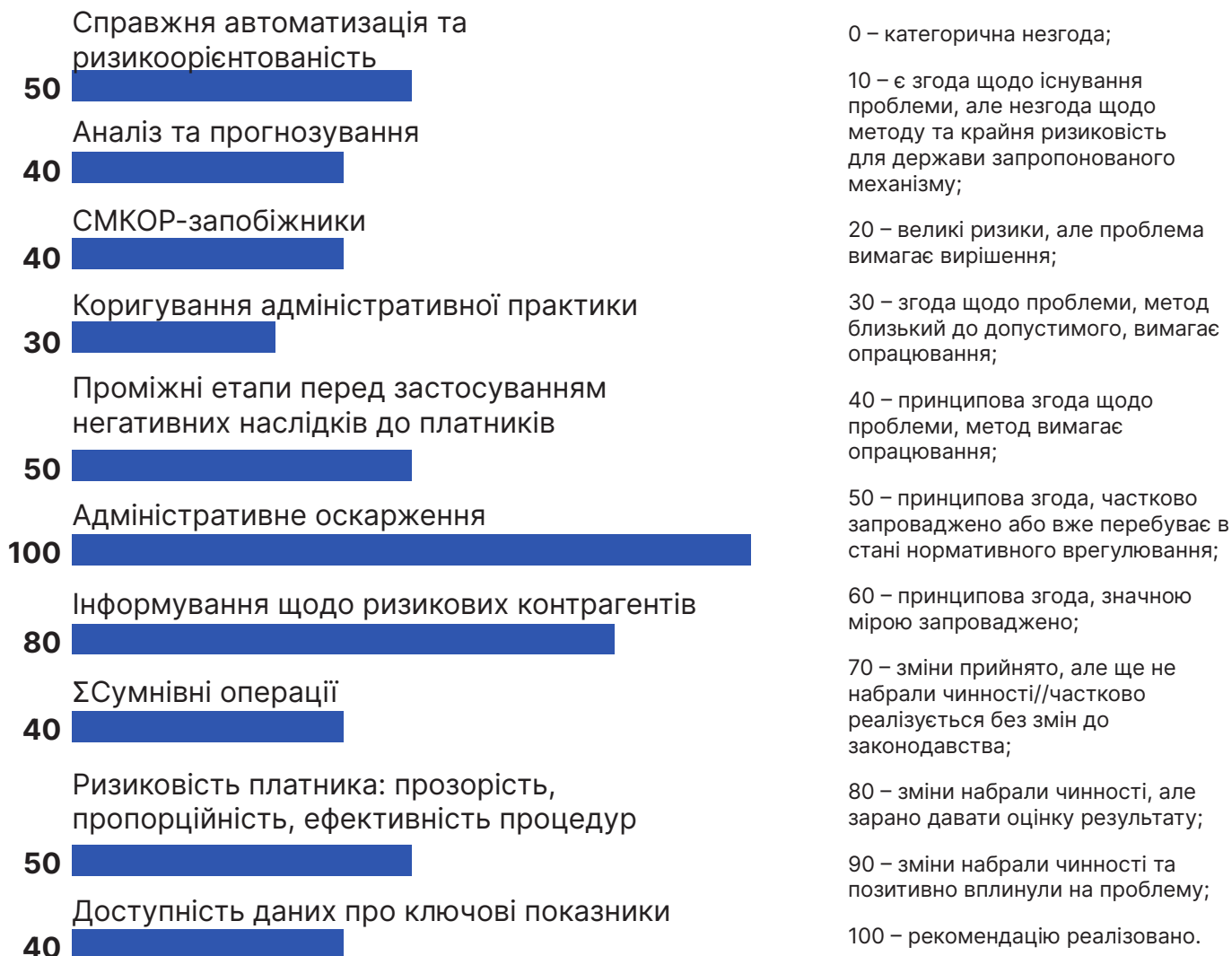
1. Справжня автоматизація та ризикоорієнтованість
2. Аналіз та прогнозування
3. СМКОР-запобіжники
4. Коригування адміністративної практики
5. Проміжні етапи перед застосуванням негативних наслідків до платників
6. Адміністративне оскарження
7. Інформування щодо ризикових контрагентів
8. ΣСумнівні операції
9. Ризиковість платника: прозорість, пропорційність, ефективність процедур
10. Доступність даних про ключові показники

Довгоочікувані [зміни до Постанови №1165](#) Кабінет Міністрів вніс у червні 2023 року, що ми відзначили у минулому кварталному звіті. Тоді була запроваджена процедура **оскарження рішень стосовно ризиковості і неврахування таблиць даних** – саме цю рекомендацію Рада активно просувала з 2019 року і вона нарешті була врахована.

Разом з цим, виконання основних рекомендацій щодо полегдження СМКОР залишається на недостатньому рівні, тому Рада бізнес-омбудсмена продовжує діалог з Мінфіном та ДПС і наполягає на усуненні недоліків в роботі СМКОР.

Оцінка РБО рівня виконання держорганами рекомендацій стосовно СМКОР

Нижче наводимо графічне зображення руху виконання основних рекомендацій Ради, виходячи з оцінки Радою відповідного процесу за наступною градацією:

Наприклад, в оцінці руху по рекомендації №1 (справжня автоматизація СМКОР) Рада бачить принципову згоду Держави з проблемою та значною мірою позитивно оцінює зміни, опубліковані Мінфіном 15.08.2023 р. (ще не прийнято) щодо розширення показників позитивної податкової історії платників, оскільки це призведе до більшої валідації ПН/РК саме на підставі таких автоматизованих алгоритмів, а не таблиць платників, що переважно потребують людського рішення (комісій).

Підтримуючи постійну комунікацію з фіскальними органами, у звітному кварталі Рада бізнес-омбудсмена зустрілась з керівництвом [Міністерства фінансів України](#), [Державної податкової служби України](#) та Головою Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики. Темою зустрічі була проблематика ПДВ, рекомендації РБО в цій сфері та найближчі зміни до Постанови № 1165.

РБО відзначає позитивні аспекти руху по низці рекомендацій, зокрема щодо:

- запровадження адміністративного оскарження рішень про ризиковість платника та відмов у врахуванні таблиць даних;
- покращення функцій аналізу та прогнозування щодо зміни законодавства;
- активної залученості ВРУ для вирішення проблем;
- обмеження періоду операцій в ПН/РК для розгляду питання ризиковості платника (180 днів);
- розширення переліку показників позитивної податкової історії (очікується найближчим часом);
- доступності даних про ключові показники (запровадження профілю платника) (очікується найближчим часом).

Позитивну динаміку ми спостерігали і аналізуючи тенденції звернень бізнесу до Ради у третьому кварталі 2023 року. Проблеми щодо СМКОР склали трохи менше половини звернень податкового блоку (85 з 176), тоді як у другому кварталі ми отримали 169 з 230 скарг на податкову тематику.

Водночас, **РБО наголошує, що попри зменшення кількості платників, які страждають від блокування накладних порівняно з четвертим**

кварталом 2022 року, стабілізація зупинилася на рівні в 3-4 рази вищому від бажаного. Згідно з даними за другий квартал 2023 року (згідно зі статистикою, отриманою від ДПС України на запит Ради), із зупиненням ПН/РК зіштовхнулося 44057 підприємств серед 157274 тих, хто подавав ПН/РК на реєстрацію, тобто 28%, і така статистика є неприйнятною.

ТОВ «АЮ ГРУП» висловлює щирю вдячність Раді бізнес-омбудсмена за високо професійну допомогу при розгляді скарги щодо віднесення нашого підприємства до категорії ризикових платників ПДВ. Рада бізнес-омбудсмена оперативно та якісно сприяла налагодженню ефективної комунікації з ГУ ДПС у м. Києві, що дозволило нам підготувати пояснення з необхідною інформацією. Як результат ми отримали рішення про невідповідність критеріям ризиковості. Вдячні РБО за підтримку та допомогу».

ТОВ «АЮ ГРУП»

3 Приклади успішно закритих розслідувань

Профілактика резервуарів: ДПС скасувала 1,2 млн. грн. штрафу відомій міжнародній мережі АЗС

В результаті перевірки податкова нарахувала мережі автозаправок штраф у 1,2 млн. грн. за те, що вона нібито на одній з київських автозаправок реалізувала пальне без використання РРО. Такого висновку податківці дійшли через відсутність пального в резервуарах під час порівняння залишків у резервуарі з наданими до перевірки документами.

Мережа автозаправок передала податковій документи, які підтверджують, що саме на момент перевірки вона здійснювала технічні роботи із зачищення резервуарів на АЗС. Компанія оскаржила їх рішення про нарахування штрафів до Державної податкової служби України (ДПС України).

Під час спільного розгляду скарги за участі податкової та скаржника, Рада звернула увагу, що мережа автозаправок заздалегідь надіслала повідомлення податковій про зачистку резервуарів..

Що стосується використання РРО, то компанія має встановлений на АЗС апарат РРО, проте факт продажу пального не був доведений податковою. Первинні документи підтверджували, що компанія проводила всього лише зачищення резервуарів, тому нарахування штрафу не мало жодних розумних обґрунтувань. Тож і закон про РРО компанія не порушила.

Відтак, ДПС України погодилась з тим, що компанія проводила зачищення резервуарів і скасувала штраф регіональної податкової на 1,2 млн.грн.

Імпорт солі з Румунії – скасовано рішення про коригування митної вартості

Підприємство імпортувало сіль з Румунії та вже не вперше стикається з коригуванням митної вартості.

Компанія заздалегідь пройшла експертизу щодо відповідності ціни імпортованої солі поточній кон'юнктурі ринку та додала документ з результатами експертизи до митної декларації.

Розглядаючи документи, інспектор митниці запитав в компанії додатково документи щодо витрат на страхування та інші платіжні документи без конкретизації. Підприємство відмовилось надавати додаткові документи, оскільки ним було надано митниці достатній пакет документів для визначення митної вартості товару.

Митниця тоді відкоригувала вартість товару, посилаючись на розбіжність у статистичній вартості товару (у національній валюті Румунії), зазначеній

в експортній митній декларації, та фактурної вартості, зазначеної в інвойсі.

Рада бізнес-омбудсмена підтримала компанію та скерувала звернення до Державної митної служби України (ДМС України). Окремо РБО взяла участь у розгляді скарги компанії за участі скаржника та митного органу. Рада зауважила, що розрахунок за товар компанія здійснила у євро відповідно до контракту, тож різниця у національній валюті могла виникнути внаслідок коливань румунського лея до євро. Тому такі розбіжності не можуть свідчити про недостовірність задекларованої ціни імпортованої солі.

Зрештою спільний розгляд скарги компанії завдяки медіації РБО дозволив позитивно вирішити справу. Розбіжності у документах було спростовано, а митниця скасувала рішення про коригування митної вартості товару.

Скористались пільгами. Податкова погодилась і скасувала штрафи

Одразу декілька скарг від столичних підприємств надійшло до Ради - їм податкова нарахувала штрафи, попри те, що вони скористались податковими пільгами, що були запроваджені на початку повномасштабного вторгнення

рф. Майно скаржників розташоване в м. Києві, а столиця увійшла до переліку територій активних бойових дій з 24.02.2022 по 30.04.2022. Втім, у кожній справі податківці закинули заниження сум податку за землю або податку на

нерухоме майно. В результаті суми штрафів сягали від 500 тис. до мільйону гривень.

Рада декілька разів порушувала питання застосування пільг з податку на землю та нерухомість на Експертній групі з Державною податковою службою України (ДПС України). Крім того, по кожній скарзі РБО звернулася листом

до ДПС України та просила відкликати податкові повідомлення-рішення, адже компанії ніяк не порушували законодавство. Окремо ДПС України розглянула адміністративні скарги підприємств за участі Ради.

Врешті-решт завдяки медіації РБО податкова скасувала відповідні нарахування та штрафи з податку на нерухомість.

«Ризиковий» постачальник – податковий кредит покупця вдалось зберегти

Агрокомпанія з Київщини не погодилась з результатами податкової. На думку податківців, компанія нібито завищила суму податкового кредиту у розмірі майже 1 млн грн. Все через «ризикового» постачальника та неможливість підтвердити реальність операцій із постачання насіння соняшника, виходячи із наданих агрокомпанією документів.

Як виявилось, перед цим «ризиковий» постачальник надавав податковій документи на підтвердження реальності постачання. Тоді Комісія центрального рівня при ДПС відповідні накладні зареєструвала. При цьому, спроба покупця сформувати податковий кредит за такими податковими накладними наштовхнулася на супротив податківців.

У листі до ДПС України Рада підтримала позицію агрокомпанії та відзначила необхідність формування єдиного підходу до «ризиковості» постачальника як під час процесу моніторингу податкової накладної у межах процедур, передбачених Порядком № 1165, так і під час перевірки правомірності податкового кредиту у покупця. Окрім того, Рада зауважила на неприпустимості ігнорування під час податкових перевірок фактів підтвердження господарської операції та достатності документів, встановлених у рамках процедур за Порядком № 1165.

Також Рада взяла участь у розгляді матеріалів скарги за участі скаржника та ДПС України. Завдяки вдалій медіації РБО ДПС України погодилась з усіма аргументами та скасувала оскаржуване податкове повідомлення-рішення.

ДПС прийняла «загублену» декларацію компанії з податку на прибуток

Наприкінці лютого 2023 року Головне управління ДПС у місті Києві (ГУ ДПС) відмовилось приймати податкову декларацію компанії з податку на прибуток за 2022 рік. Все через те, що скаржник начебто не є платником з податку на прибуток, оскільки з 2016 року він перебуває на спрощеній системі оподаткування, а тому не вправі подавати відповідні декларації. Проте компанія іще роком раніше – у березні 2022 року – через Електронний кабінет подала заяву про відмову від єдиного податку. Оскільки законодавство не встановлювало чітких часових рамок для розгляду такої заяви, то, не отримавши протягом року відмови задовольнити свою заяву, підприємець очікував, що ніяких заперечень у податкової немає, тож він перейшов зі спрощеної на загальну систему оподаткування з квітня 2022 року.

Працюючи над справою, РБО взяла участь у розгляді матеріалів адміністративної скарги підприємства та неодноразово обговорювала справу

на засіданнях Експертних груп із ДПС та ГУ ДПС. З'ясувалося, столичні податківці з об'єктивних причин своєчасно не опрацювали заяву, подану скаржником у березні 2022 року, тобто на початку повномасштабної війни. Тому компанія, сама того не знаючи, надалі вважалася платником єдиного податку. Більше того, у процесі розслідування скарги ГУ ДПС ще й вирішило виключити компанію з Реєстру платників єдиного податку з квітня 2023 року через заборгованість.

Згодом ДПС таки вдалося знайти, подану скаржником заяву у березні 2022 року. Оскільки вона була складена правильно, то ДПС задовольнила первісну скаргу платника і скасувала рішення ГУ ДПС про відмову у прийнятті податкової декларації з податку на прибуток, зобов'язавши при цьому регіональну податкову відкоригувати відомості про підприємство у Реєстрі платників єдиного податку. Це дозволило відновити справедливість і ретроспективно перевести платника на загальну систему оподаткування з квітня 2022 року.

ДПС підтвердила право компанії на відшкодування 386 тис. грн ПДВ

За результатами перевірки податкова встановила, що група агрокомпаній компанія з швейцарськими інвестиціями

нібито завищила суму бюджетного відшкодування на 386 тис.грн. Підприємство не погодилось з

результатами перевірки та успішно оскаржило її результати до суду. Однак податкова затягувала з відображенням інформації про узгодженість бюджетного відшкодування у відповідному реєстрі.

Розслідуючи справу компанії, РБО звернулася до відповідного міжрегіонального управління ДПС по роботі з великими платниками податків та винесла скаргу на спільний розгляд експертної групи. Рада наголосила на тому, що згідно з Податковим кодексом, зазначену суму бюджетного

відшкодування слід вважати узгодженою в Реєстрі заяв про повернення суми бюджетного відшкодування з дня визнання протиправним та/або скасування податкового повідомлення-рішення.

Після засідання Експертної групи за участі РБО податкова відобразила суму бюджетного відшкодування у 386 тис. грн. як узгоджену, а незабаром вказані кошти були перераховані на банківський рахунок платника податків.

Постачальник будівельного обладнання повернув 131 тис. грн. мита та 289 тис. грн. ПДВ

Постачальник будівельного обладнання поскаржився до Ради бізнес-омбудсмена на рішення Львівської митниці. Виявляється, митники під час оформлення вогнетривкої цегли відкоригували митну вартість товару через розбіжності у документах, наданих до митного оформлення для підтвердження заявленої вартості.

Підприємство намагалось самостійно оскаржити дії львівських митників та надало додаткові документи, проте регіональна митниця відмовилась змінити своє рішення.

Аби допомогти компанії, РБО взяла участь у розгляді адміністративної скарги

компанії в Державній митній службі України (ДМС). ДМС зазначила, що підприємство не надало всіх документів, важливих для розгляду скарги, тож додатково направила компанії детальний запит, зупинивши строк розгляду скарги на 20 днів. Підприємство надало усі запитовані документи, зокрема інвойс з поясненнями про особливості його оформлення та строки оплати за товар і витрати, пов'язані з його транспортуванням.

В результаті ДМС задовольнила скаргу компанії. Як наслідок, підприємству вдалося повернути 131 тис. грн. мита та 289 тис. грн. ПДВ.

Повернення з окупації та до статусу платника ПДВ і єдиного податку 4 групи

З перших днів повномасштабного вторгнення рф в Україну агрокомпанія з міста Вовчанськ Харківської області опинилась в окупації. Згодом компанія скористалась податковими пільгами, прийнятими Урядом навесні 2022 року, та перейшла на сплату єдиного податку 3 групи за ставкою 2%, що не передбачає сплати ПДВ.

Після деокупації Харківщини, у березні 2023 року підприємство вирішило провести часткову посівну кампанію. Оскільки більшість посівного матеріалу та засобів захисту рослин закуповувалися ще у 2021 році з відтермінуванням оплати, у компанії утворилися суттєві борги перед контрагентами. Також орієнтовно 40% земельного банку агропідприємства знаходиться у безпосередній близькості до кордону з рф, де вже другий рік неможливо проводити посівну.

Тим не менш, підприємство все-таки змогло домовитися з контрагентом про отримання засобів захисту рослин під урожай соняшника 2023 року з відтермінуванням платежу за умови повернення цьому контрагенту раніше придбаних не використаних засобів захисту.

Для повернення засобів захисту рослин, поставлених компанії ще до війни, необхідно зареєструвати розрахунок коригування до раніше складеної податкової накладної. А практично це може зробити лише платник ПДВ. У зв'язку із цим виникла об'єктивна необхідність повернути статус платника

єдиного податку 4 групи і платника ПДВ. Компанія через електронний кабінет платника направила податковій заяву та документи, аби підтвердити статус платника єдиного податку 4 групи. Проте у відповідь на запит платника податкова повідомила, що повернутись до 4 групи компанія зможе не раніше, ніж через 2 календарних роки, з огляду на загальні обмеження, встановлені в Податковому кодексі України для агропідприємств.

Рада звернула увагу податкових органів на те, що згідно зі змінами до Перехідних положень Податкового кодексу від листопада 2022 року платник може самостійно відмовитися від перебування на 3 групі єдиного податку за ставкою 2% та повернутися до системи оподаткування, на якій він був до цього. При цьому 2-річне обмеження для платників єдиного податку 4 групи в даному випадку не застосовується.

Рада допомогла скаржнику встановити конструктивну комунікацію з податківцями з цього питання. З'ясувалося, що на той момент в регіонального податкового органу був обмежений технічний функціонал для належного проведення заяви платника про відмову від єдиного податку 3 групи за ставкою 2%. Зрештою, заручившись методичною допомогою ДПС України, впродовж місяця місцеві податківці поновили дані про реєстрацію компанії платником ПДВ, а також підтвердили статус платника єдиного податку 4 групи на 2023 рік.

Скасовано безпідставне подвоєння митної вартості імпортованого посуду

Ще в грудні 2021 року до Ради звернулася українська компанія-імпортер, яка ввозила з Болгарії різного роду посуд, що виготовляється материнською, відповідно, пов'язаною компанією.

Вже на той момент митниця вдалася до коригування митної вартості імпортованого посуду, збільшуючи його вартість ледь не вдвічі, і це набирало систематичного характеру. Митниця мала питання щодо розрахунку ціни товару та посилалася на недоліки в документах, пов'язаних з перевезенням товару.

Рада організувала тристоронню зустріч із локальною митницею та імпортером, аби з'ясувати причини систематичного коригування митної вартості товарів компанії та як подолати сумніви митниці.

Оскільки виробник-експортер мав інші оформлення товару за вищими цінами, ніж з імпортером-дочірнім підприємством, сторони домовились, що локальна митниця здійснить запит через Держмитслужбу України до Національного митного агентства Республіки Болгарія для перевірки інформації щодо можливих розбіжностей.

У зв'язку із повномасштабним вторгненням РФ в Україну робота над скаргою була вимушено призупинена на час переформатування Ради на розгляд питань, пов'язаних передусім із воєнним станом.

Проте із відновленням діяльності Ради відповідно до норм Регламенту наприкінці осені 2022 року ми з'ясували, що практика коригування митної вартості поставок імпортера не змінилася, а подекуди суми підняття стали навіть

більше порівняно із попередніми періодами.

На той момент імпортер уже мав чималу кількість успішних прецедентів оскарження рішень про коригування митної вартості у судовому порядку, і така кількість лише зростала.

Тоді Рада залучила Держмитслужбу України та рекомендувала імпортерові оскаржити останні рішення про коригування. Додатково справу Рада передала і на спільне опрацювання Експертної групи РБО та Держмитслужбою України.

В результаті митниця пояснила, які додаткові документи має надати імпортер. У співпраці з Програмою ЄС EU4PFM Рада змогла з'ясувати реквізити листа-відповіді від болгарського митного агентства, який з невідомих причин з вересня 2022 року до української сторони так і не дійшов.

Рада одразу ж попросила сприяння у Посольстві України в Республіці Болгарія, яке оперативно скомунікувало із відповідним митним органом. І вже через деякий час вдалося відшукати потрібні матеріали – лист Національного митного агентства Республіки Болгарія, яким підтверджувалася автентичність документів з боку експортера та відсутність будь-яких розбіжностей.

Наприкінці квітня 2023 року Держмитслужба України задовольнила скарги імпортера та скасувала рішення про коригування. Вже за один місяць безперешкодно пройшло біля десятка поставок болгарського посуду в Україну. За підрахунками імпортера підприємству вдалося заощадити понад 1 млн грн.

4 Внесок РБО у євроінтеграцію та відновлення України

Повномасштабне вторгнення російської федерації в Україну та розгортання тривалої війни чітко окреслило перед державою незворотність європейського шляху. З отриманням статусу кандидата в члени ЄС влітку 2022 року, пришвидшились євроінтеграційні процеси, а із поступовою деокупацією захоплених ворогом територій, постало питання відбудови та повоєнного відновлення постраждалих регіонів, що буде здійснюватись згідно з найкращими практиками ЄС.

З моменту заснування Рада бізнес-омбудсмена як консультативно-дорадчий орган пліч-о-пліч працює з Урядом України, надаючи підтримку та системні рекомендації для покращення ділового клімату та гармонізації українського законодавства з правом ЄС. Протягом восьми років діяльності Рада опублікувала 18 тематичних системних звітів, в яких видала державним органам рекомендації для усунення бар'єрів у сфері ведення бізнесу. Так, наприклад, Рада сприяла скасуванню спеціальних **санкцій щодо імпорту та експорту, спрощенню процедур та цифровізації процесів в отриманні дозволів на будівництво, удосконаленню**

податкового, митного, антимонопольного законодавства, серед іншого, й прийняттю закону про адміністративну процедуру, що врешті запроваджує механізм оскарження рішень держорганів. Крім того, з 2017 року РБО представлена й у **Раді з міжнародної торгівлі при Кабінеті Міністрів**, що є єдиним координаційним органом для розвитку міжнародної торгівлі України та інтеграції в європейський спільний ринок.

З огляду на воєнні умови роботи як урядовців, так і самих підприємців, Рада адаптує своє бачення до нагальних змін в сфері ведення бізнесу з урахуванням поточних викликів бізнес-середовища

та зобов'язань перед міжнародними партнерами. ТОП-10 актуальних рекомендацій Уряду України Рада раніше представила у [звіті](#), виданому на початку 2023 року.

Здійснюючи моніторинг виконання цих пропозицій, РБО готується до розширення інструментарію для підтримки підприємців та виділяє три стратегічні напрямки роботи, що мають зміцнити перспективи України у напрямку набуття членства в ЄС та сприяти якнайшвидшому відновленню. У наступних розділах ми деталізуємо напрацювання Ради по кожному напрямку та ділитимемось результатами роботи у подальших звітах.

1. Євроінтеграція

Розбудова та закріплення дії принципу верховенства права є основоположним завданням України на шляху до реалізації її євроінтеграційних прагнень. Відтак, Рада бізнес-омбудсмена, маючи багаторічний досвід в правовій сфері, пропонує Уряду свою експертизу у наближенні законодавства України до права ЄС. Установа активно долучається до робочих груп та ініціатив у сферах, пов'язаних як з розвитком сприятливих умов ведення бізнесу, так і приведення їх у відповідність до європейських стандартів.

У звітному кварталі особливу увагу Ради вимагали такі ініціативи:

Введення в дію закону про адміністративну процедуру

Триває системна робота Ради бізнес-омбудсмена у напрямку удосконалення адміністративної процедури для того, щоб забезпечити виконання виданих ще у 2019 році рекомендацій стосовно запровадження механізму адміноскарження. Нагадаємо, закон про адмінпроцедуру Верховна Рада прийняла наприкінці 2021 року, а набрати чинності він має у грудні 2023 року.

Разом з експертами аналітичного центру SIGMA та проєкту ЄС EU4PAR, РБО залучена в робочу групу при Секретаріаті Кабінету Міністрів України, що спрямована напрацювати пропозиції щодо внесення змін до Податкового кодексу. Такі пропозиції мають забезпечити ефективне впровадження наданих Законом України «Про адміністративну процедуру» гарантій у відносинах бізнесу із органами Державної податкової служби. Долучаючись до розробки пропозицій, Рада ставить перед собою за мету широко впровадити і закріпити європейські цінності в сфері публічної адміністрації, принцип верховенства права та належного урядування, а також розширити можливості бізнесу у процедурах податкового адміністрування.

За жодних умов не можна виключати податкову сферу з-під дії закону про адмінпроцедуру.

Зміни у митному законодавстві

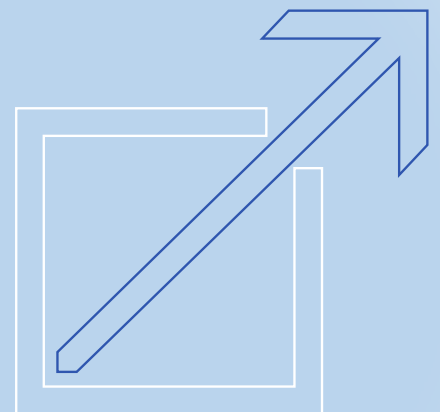
Гармонізація митного законодавства з правом ЄС, як і внесення змін до Митного кодексу має забезпечити виконання значної частини пунктів Угоди про асоціацію. Крім того, ці зміни мають спростити транзитні процедури у торгівлі українськими товарами з країнами ЄС.

Нині експерти Ради залучені у діалог щодо напрацювання відповідних змін до Митного кодексу. У звітному кварталі РБО брала участь у тематичному круглому столі, який організувала Державна митна служба України. Рада надала свої пропозиції і зауваження стосовно особливостей впровадження Закону № 3229-І щодо функціонування системи NCTS (спільний транзит).

Розробка Декларації принципів справедливого правозастосування

Рада бізнес-омбудсмена послідовно впроваджує норми європейського законодавства та допомагає бізнесу захищати законні права перед державою. В своїй практиці Рада не раз стикалася з проблемою правозастосування, адже в багатьох спорах бізнесу з держорганами проблема полягає саме у тлумаченні законодавства, коли держорган, реалізуючи свої дискреційні повноваження, трактує ту чи іншу норму на власну користь.

Саме тому Рада розпочала розробку **Декларації принципів справедливого правозастосування**. Мета цієї ініціативи – спільно з державними управлінцями практично продемонструвати належне урядування і покращити застосування законодавства, яке має враховувати принципи належного адміністрування. Державні органи зобов'язані їх дотримуватись згідно з положеннями Угоди про асоціацію. Декларація має стати настановою за аналогією з рекомендаціями «Judge Over Your Shoulder», які існують в країнах англосаксонського права.

2. Підготовка до повоєнного відновлення

Співпраця з Міністерством та Агентством відновлення

Для розвитку прозорих умов залучення бізнесу у процеси відновлення, Рада бізнес-омбудсмена розгорнула співпрацю з Державним агентством відновлення та розвитку інфраструктури (Агентство відновлення). Ще на початку року сторони уклали Меморандум про партнерство. Рада зобов'язалась захищати учасників процесу відновлення, у випадку зловживань держорганів в процесі впровадження проєктів з відбудови.

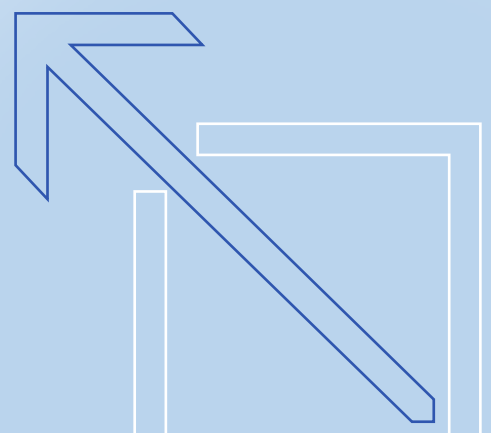
Аби ознайомити бізнес з діяльністю новоутвореного Агентства та актуальними тендерами, в серпні Рада організувала зустріч керівництва Агентства відновлення з представниками Європейської Бізнес Асоціації. Зустріч відкрили бізнес-омбудсмен України та заступниця Голови Агентства відновлення, а саму дискусію модерувала заступниця бізнес-омбудсмена. У зустрічі взяло участь понад 30 представників компаній-членів ЕВА.

Завдяки влаштованій дискусії Агентство отримало від компаній-учасників пропозиції щодо усунення перешкод національному та міжнародному бізнесу для участі у майбутніх проєктах відновлення.

РБО також підтримує Агентство відновлення інформаційно та ділиться на своїх ресурсах анонсами тендерів на відбудову пошкодженої інфраструктури.

Крім того, Рада бізнес-омбудсмена підтримує діалог і з Міністерством інфраструктури України, нині відомим як Міністерство відновлення. У звітному кварталі бізнес-омбудсмен зустрівся з Міністром інфраструктури і його заступницею та обговорив напрямки співпраці між установами у налагодженні процесів відновлення та аспекти роботи, де може бути корисний досвід Ради. Сторони узгодили наступні кроки кроки поглиблення співпраці.

Роман Ващук також виступав на першій зустрічі дорадчої групи при Міністерстві, яка наприкінці вересня зібрала зацікавлених у відновленні бізнес із Європи, Північної Америки, Азії та Австралії.

3. Добросовісність та запобігання корупції

З огляду на нові реалії, в яких Україна щодня виборює право на незалежне існування, боротьба з корупцією залишається нагальним зобов'язанням не лише на шляху до подальшої інтеграції та вступу України до Європейського Союзу, а й ефективної відбудови від наслідків повномасштабної агресії РФ. Більше того, в Україні на рівні закону затверджена **Державна антикорупційна стратегія на 2021-2025 роки**, окремі положення якої прямо пов'язані зі сферою роботи РБО.

Враховуючи діючий Меморандум про партнерство між установами, Рада продовжує співпрацювати з НАЗК у просуванні ідей добросовісності у веденні підприємницької діяльності та запобіганні недобросовісній поведінці державних органів по

відношенню до приватного сектору.

У звітному кварталі Рада долучилася до розробки онлайн-курсу «Як взаємодіє держава: вивчай, комунікуй, змінюй», ініційованого Офісом добросовісності НАЗК. Зокрема, Рада доповнила теоретичну частину курсу прикладами класифікації недобросовісної поведінки органів влади, з якими установа стикалася під час своєї діяльності.

Створення сприятливих умов ведення бізнесу в Україні пов'язано не лише із якісним державним регулюванням підприємницької діяльності, а й розвитком здорового бізнес-середовища, чесної конкуренції, добросовісної сплати податків, якісного надання послуг тощо. Драйвером цих змін є сам приватний сектор,

стимулювання якого є одним з пріоритетних завдань для Уряду.

Щоб краще забезпечити бізнес від зловживань у податковій сфері, Рада розпочала співпрацю з НАЗК і щодо визначення корупціогенних ризиків у запропонованих змінах до законодавства.

Тож у звітному кварталі РБО взяла участь у зустрічі НАЗК щодо впровадження системи нематеріальних заохочень для стимулювання до добросовісного ведення бізнесу. Долучилась Рада й до панельної дискусії «Відповідальна поведінка бізнесу для повоєнного відновлення України: заклик від громадянського суспільства», організованої проектом ЄС MSCA4UKRAINE «Solidarity as Responsible Business Conduct: beyond Corporate Respect for Human Rights».

5 Нормативне закріплення

діяльності бізнес-омбудсмена

У вересні 2023 року Президент України підписав закон №3311-IX про державну підтримку інвестиційних проєктів із значними інвестиціями в Україні. В закон нарешті інтегроване положення про бізнес-омбудсмена як захисника прав підприємців та медіатора у спорах бізнесу із державою.

Рада бізнес-омбудсмена діє в Україні вже протягом восьми років. Упродовж цього часу депутати опрацювали декілька версій законопроекту про Установу бізнес-омбудсмена. Адже для сталості, зміцнення статусу Ради та розширення її можливостей для захисту бізнесу було необхідним унормування діяльності бізнес-омбудсмена на державному рівні.

Із прийняттям закону про інвестнянь довгоочікуване усіма стейкхолдерами закріплення статусу бізнес-омбудсмена на законодавчому рівні нарешті здійснилося. Включення положення про бізнес-омбудсмена в закон про інвестнянь є позитивним сигналом як для вітчизняних, так і іноземних інвесторів не лише для створення більш сприятливих умов ведення бізнесу, а й процесу відновлення, до якого Рада бізнес-омбудсмена вже доєдналася.

Закріплення в законі відбулося з подачі Комітету Верховної Ради з питань економічного розвитку, зокрема його голови Дмитра Наталухи, заступника Дмитра Кисилевського, та голови підкомітету з питань взаємодії держави і бізнесу та інвестицій Ігоря Марчука. Наступним кроком буде оновлення дотичної Постанови Кабміну.

6

Співпраця зі стейкголдерами

6.1 Діалог з державними органами

Одне з ключових завдань РБО – забезпечити ефективний системний діалог бізнесу з державними органами, зокрема Офісом Президента та Урядом України, та сприяти налагодженню більш сприятливих умов ведення бізнесу в країні.

У звітному кварталі розпочала роботу Платформа з розгляду проблемних питань між бізнесом і правоохоронними органами при Президентові України. Нову структуру очолив заступник керівника Офісу Президента Ростислав Шурма, а до складу координаційної платформи було запрошено бізнес-омбудсмена. Відтак, з моменту запуску платформи бізнес-омбудсмен особисто двічі супроводжував скаржників та їх справи, що виносились на розгляд Комісії.

У третьому кварталі відбулась низка зустрічей Ради бізнес-омбудсмена з державними органами для обговорення актуальних проблем бізнесу та пошуку шляхів їх вирішення.

Прем'єр Міністр України
Денис Шмигаль

Міністерство економіки –
Олексій Соболев,
заступник Міністра економіки України з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації

Верховна Рада України – Данило Гетманцев, голова Комітету ВРУ з питань фінансів, податкової та митної політики

Міністерство охорони здоров'я

Офіс з протидії рейдерству

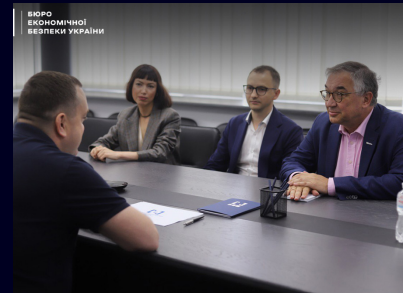
Державне бюро розслідувань

Міністерство інфраструктури

Бюро економічної безпеки

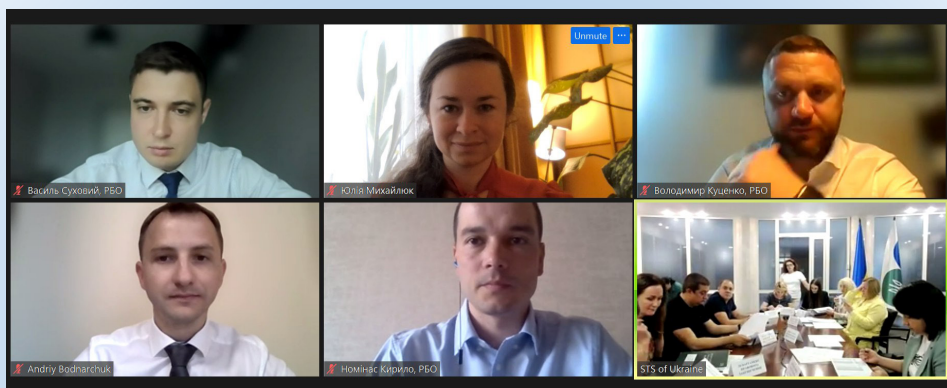
«Ми дуже вдячні колективу Ради бізнес-омбудсмена за успішне вирішення нашої скарги. Після п'ятимісячної боротьби за справедливість ми маємо змогу відновити нашу господарську діяльність, щоб надалі сплачувати податки для забезпечення життєдіяльності нашої країни, яка веде військову боротьбу з агресором для швидкого відновлення миру на всій території України та повернення наших співвітчизників до нормального життя та відбудови регіонів, які постраждали від військових дій».

ТОВ «ЮНА-ТРЕЙДІНГ»

6.2 Експертні групи

Формат Експертних груп діє на підставі Меморандумів про партнерство та співробітництво, що у різні часи Рада уклала з відповідними державними органами. **Рада щоквартально звітує щодо результатів зустрічей Експертних груп.**

	Кількість зустрічей у III кв. 2023 р.	Кількість розглянутих кейсів у III кв. 2023 р.
Державна податкова служба	3	99
ГУ ДПС у м. Києві	4	30
ГУ ДПС у Київській області	2	7
Офіс Генерального прокурора	1	12
Служба безпеки	1	2
Державна митна служба	2	6

Інспектори Ради регулярно спілкуються з представниками регіональних управлінь ДПС України через комунікаційні платформи, аби прискорити вирішення скарг підприємців. У звітному кварталі РБО провела робочі зустрічі з **ГУ ДПС у Кіровоградській, Львівській, Волинській, Харківській, Запорізькій, Миколаївській та Одеській областях.**

6.3 Проєкт вебінарів з Офісом з розвитку підприємництва та експорту та Дія.Бізнес

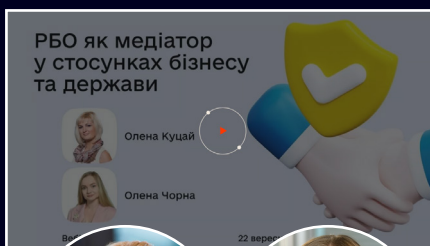
Рада бізнес-омбудсмена активно розвиває співпрацю з Офісом з розвитку підприємництва та експорту та національним проєктом Дія.Бізнес.

У звітному кварталі у партнерстві з Офісом з розвитку підприємництва та експорту та Дія.Бізнес ми реалізували спільний проєкт вебінарів. Проєкт мав на меті підтримати бізнес порадами від Ради щодо врегулювання поширених питань у взаємодії з податковою та митною службами.

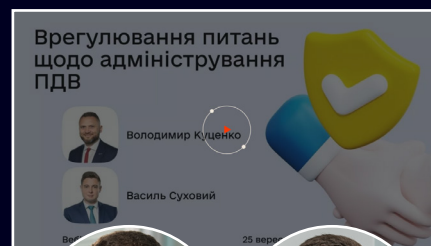

У межах проєкту відбулося три вебіари:

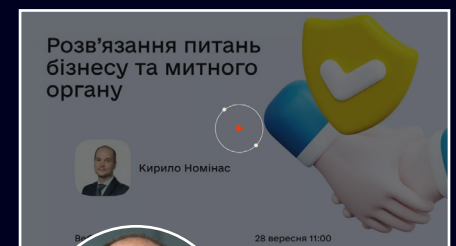
РБО як медіатор у стосунках бізнесу з державою

Врегулювання питань щодо адміністрування ПДВ

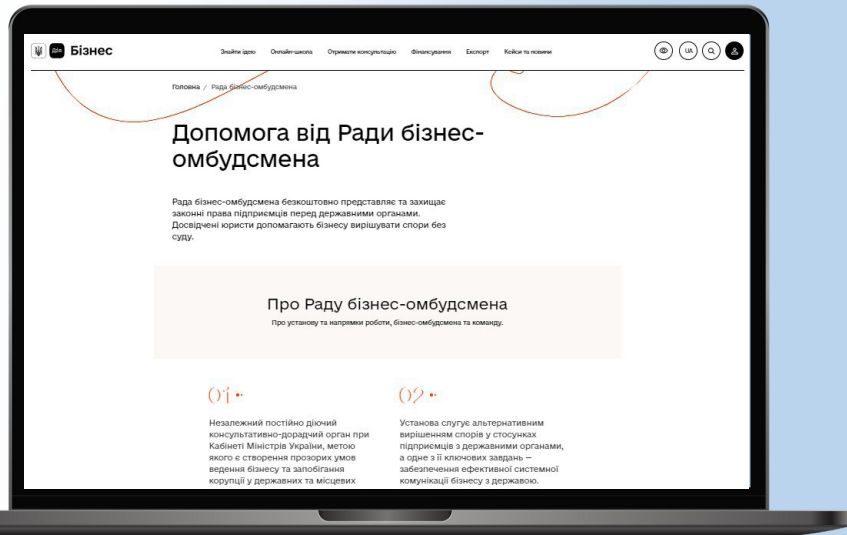
Розв'язання питань бізнесу та митного органу

«Щиро вдячні Раді бізнес-омбудсмена за підтримку українського бізнесу в такі складні для держави часи, за функціонування спільної Експертної групи з Державною податковою службою України для детального аналізу ситуації з Товариством, за надані поради та рекомендації щодо висвітлення діяльності Товариства при комунікації з податковими органами. Нам вдалось довести безпідставність свого включення до переліку ризикових».

ТОВ «РВС ФОРЕСТ ЛЕНД»

Нагадаємо, РБО має **інформаційний розділ на порталі Дія.Бізнес.**

В розділі підприємці можуть знайти інформацію про:

- Раду бізнес-омбудсмена та її організацію
- Напрямки роботи установи
- Форму подання скарги
- Приклади успішних розслідувань у мирні і воєнні часи
- Брошури та ґайди із корисними порадами для бізнесу
- Відповіді на поширені питання щодо діяльності РБО

У звітному кварталі Рада підтримала проведення Опитування про стан, потреби та перспективи бізнесу, що реалізували Центр розвитку інновацій, Офіс з розвитку підприємництва та експорту, Національний проєкт [Дія.Бізнес](#) та Advanter Group.

6.4 Взаємодія з ICC Ukraine

25-річний ювілей у вересні 2023 року відзначив [Український національний комітет Міжнародної Торгової Палати - ICC Ukraine](#). На урочистому заході з цієї нагоди бізнес-омбудсмену було вручено Подяку за внесок у розвиток української економіки та створення сприятливого бізнес-середовища.

6.5 Календар подій

06.07.2023

Дискусія «Лондонська конференція з відновлення: чи будуть проекти і гроші?»

Центр економічної стратегії (ЦЕС) спільно з German Economic Team (GET)

14.07.2023

Конференція «Відновлення України – енергоефективне будівництво та економічна політика»

Українська Рада Бізнесу, Національна Бізнес-Коаліція

26.07.2023

Панельна дискусія «Нова країна»
Видання «Лівий берег»

04.08.2023

Конференція «Виграти майбутнє для України: прозора та підзвітна відбудова»
Міністерство розвитку громад та територій, проєкт USAID SACCI

10.08.2023

Круглий стіл з питань практичної реалізації законодавства при наданні підприємствам статусу авторизованого економічного оператора (АЕО)

Державна митна служба України

20.08.2023

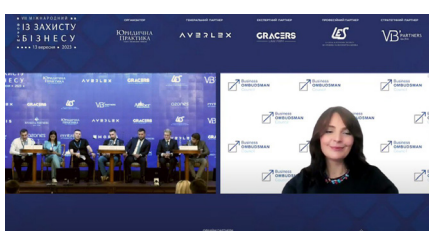
Спеціальна подія Українського жіночого конгресу
Український жіночий конгрес

24.08.2023

Кримська платформа «Економічне відновлення та відбудова Криму»
Уряд України

13.09.2023

Форум із захисту бізнесу
Видання «Юридична практика»

20.09.2023

Зустріч консультативної групи щодо залучення бізнесу у відновлення
Міністерство інфраструктури України

21.09.2023

XII Податковий форум
Асоціація правників України

21.09.2023

Конференція «Інституційні зміни та відновлення людського капіталу – шлях до відновлення України»
Асоціація платників податків України

25.09.2023

Засідання Номінаційного комітету
Уряд України

26.09.2023

Форум «Енергія бізнесу»
Forbes Україна

28.09.2023

2nd EU Accession Exchange Forum
Центр «Нова Європа»

6.6 Співпраця з медіа

Онлайн та друковані ЗМІ:

Atlantic Council

Ukraine's state authorities must follow private sector in unlearning old habits

How is the business climate in Ukraine doing in Russia's 10th-anniversary anniversary in the aftermath month mark?

business Ukraine

Ukrainian authorities must unlearn old habits

Ukrainians need their government to be fast and strategic and adaptive as the private sector

NV NEW VOICE

«Перевірка передбачає, що щось знайдуть». Фіскальні органи відновили наїзди на підприємств, — Роман Ващук, бізнес-омбудсмен

10 березня, 08:00, 37 176

ГЛАВКОМ

Бізнес-омбудсмен: Податкова і митниця програють у судах понад 90% справ

Роман Ващук - 100% та, як український Бізнес та влада на чолі бізнес

LB.ua

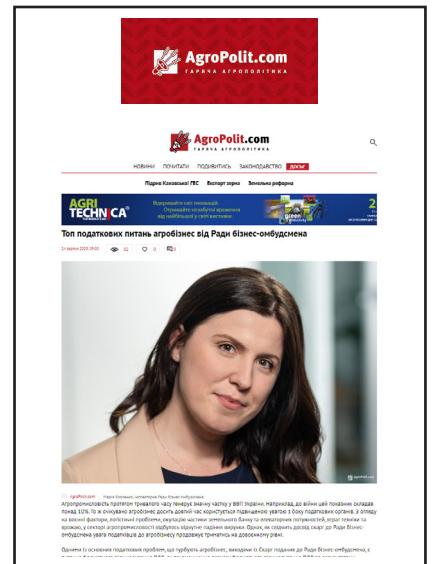
Роман Ващук, бізнес-омбудсмен

1. Яким ви бачите повне відновлення України? На чому, на ваш погляд, слід зосередити основні зусилля?

Відновлення вже почалося, що очевидно по тих ністах, які були деюктовані. Спонтанно чи планово? Звичайно, планово. Це буде процес, який триватиме роками, і перебудовити його швидше, ніж трішки не можна. Я радий, що на **законодавчому рівні** була представлена ця екосистема і для українців зрозуміла, і з місцевим самонавтоматизмом, і для міжнародних партнерів, і для громадян. Це буде кориснішою працею як експертів, так і політиків, ніж економіко-політичне прогнозування, та певні категорії госпону.

2. Які галузі мають стати драйверами української економіки після війни?

Планова економіка не має особливого драйверу результату у нашому регіоні. Але мені здається, що інтенсивна інфраструктура і інші форми забезпечення життєдіяльності — це будуть головні драйвери. І ще те, що ми зробили критичний сектор, це те, що ми зробили українською економікою, гравців, плюс на це будуть потрібні гроші міжнародного джерела. Вони створили рамки для того, щоб і наоснові, і Бізнес вирішувати, що вони можуть будувати.

AgroPolit.com

Топ податкових питань аграріїв від Ради бізнес-омбудсмена

Аграріїв очікує перевірка передбачає, що щось знайдуть. Фіскальні органи відновили наїзди на підприємств, — Роман Ващук, бізнес-омбудсмен

mInd

Український бізнес-омбудсмен: «Щойно Податкова відновила роботу — потік звернень і скарг повернувся до довоєнного рівня»

Роман Ващук: «Скарги на роботу податкової, митниці та інших органів влади повернулися до довоєнного рівня»

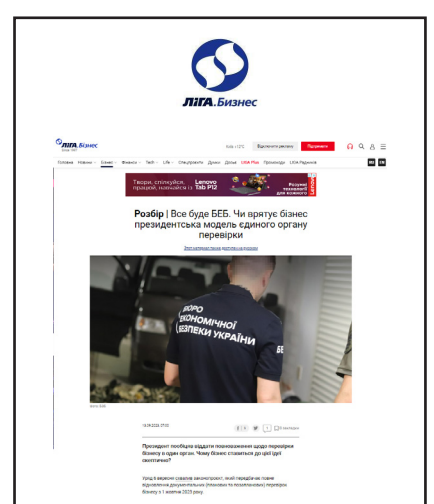
ЛІГА закон

Мітнія вартість: нові нюанси старої проблеми

Проблема визначення митної вартості в Україні, як Рада бізнес-омбудсмена (РБО) бачить і в своїй роботі, і в ЗМІ. В першому кварталі 2023 року митна вартість мав розширення своєї частки в першому кварталі 2022 року (завдяки 45,4% до 51,5% серед усієї кількості).

З останнього кварталу 2022 року кількість рішень про коригування митної вартості зросло до повномасштабного рівня (2020 рік: 17 рішень; 2021 рік: 17 рішень; 2022 рік: 17 рішень). Статистичні дані свідчать про зростання кількості рішень про коригування митної вартості в Україні на 100% в порівнянні з 1-м кварталом 2022 (5566 рішень) (дані за період з 1-м кварталом 2021 року було прийнято 5682 рішення).

Тобто загальною картиною зростає і значимо для національного бізнес-середовища. Про це було багато мовлено та проговорено, і судова практика вже відстоює майже на всі питання щодо переміщення митних органів в зазначеній вартості, повсякчасно відносячи категорію справ крізь нескладні. Натомість, що стосується судової практики в 2022 році (знову ж і в попередні роки) в більш як 90% випадків визначення митної вартості (митної) суди визнавали неправоту органів влади щодо визначення митної вартості. Така ситуація викликає протиріччя та викликає невдоволення бізнесу.

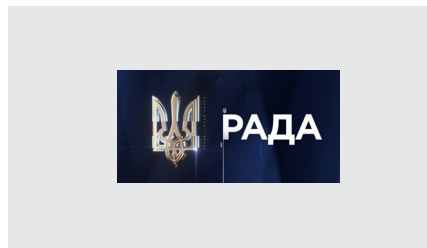

ЛІГА.Бізнес

Розбір | Все буде БББ. Чи врятує бізнес президентська модель єдиного органу перевірки

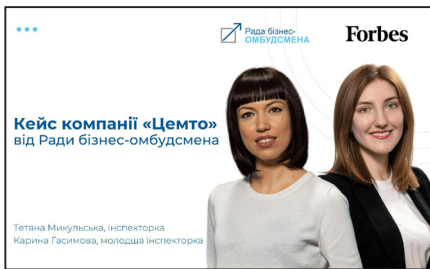
Президентська модель єдиного органу перевірки: чи врятує бізнес президентська модель єдиного органу перевірки?

ТВ:

Співпраця з Forbes Україна

Forbes

У межах співпраці з Forbes Україна Рада запустила серію матеріалів, в яких розповідає різні історії бізнесу, який звертався до РБО по допомогу у подоланні проявів недобросовісної поведінки державних органів.

У третьому кварталі у Forbes вийшло три таких матеріали, і проєкт продовжує набирати обертів.

Співпраця з Business Ukraine

У вересні 2023 вперше з початку повномасштабної війни друком вийшов журнал [Business Ukraine magazine](#). Окрема сторінка журналу була присвячена Раді бізнес-омбудсмена та її послугам для бізнесу.

Зустріч з медіа

У липні 2023 року бізнес-омбудсмен Роман Ващук зустрівся з представниками провідних українських медіа, аби презентувати результати II кварталу 2023 року та обговорити поточні проблеми бізнесу та тенденції бізнес-клімату.

Рада відкрита до спілкування з медіа та завжди охоче приймає журналістів в своєму офісі.

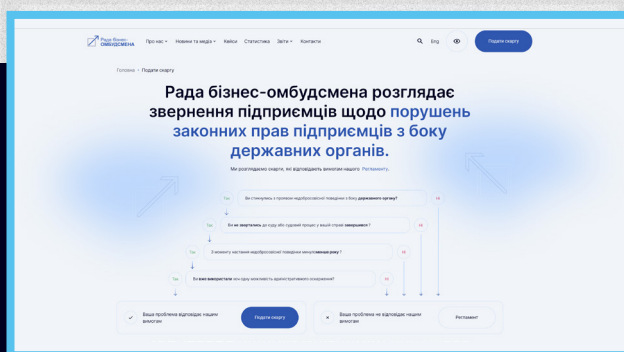
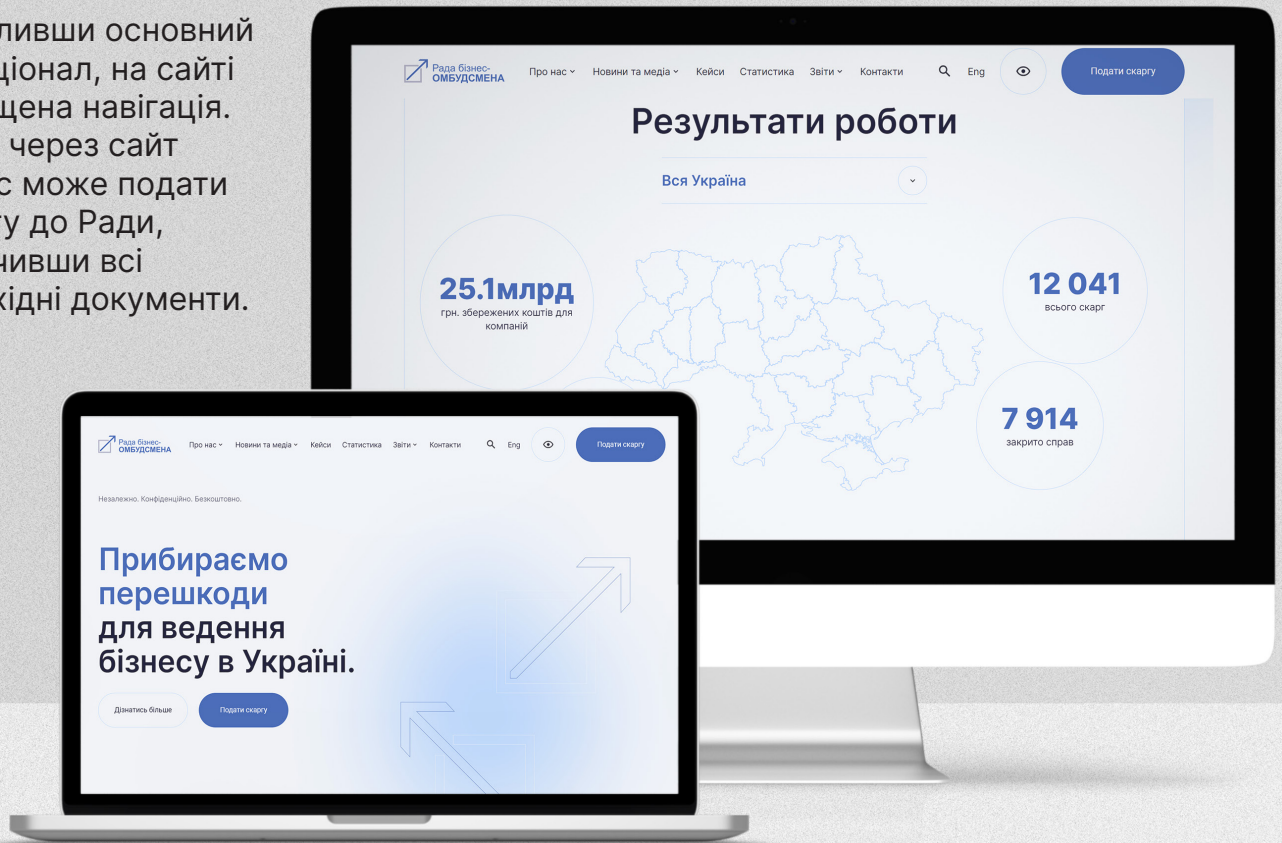

6.7 Оновлення вебсайту

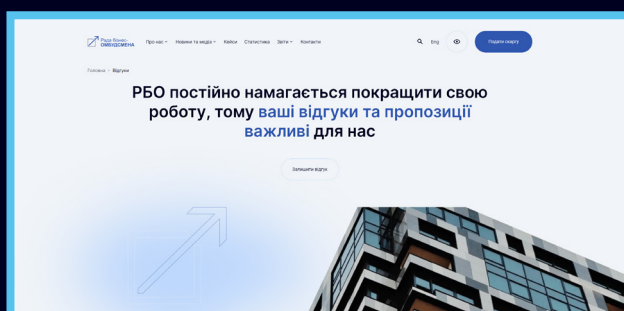
Рада бізнес-омбудсмена запустила оновлений вебсайт

boi.org.ua

Посиливши основний функціонал, на сайті спрощена навігація. Саме через сайт бізнес може подати скаргу до Ради, долучивши всі необхідні документи.

Удосконалена форма подання скарги, а також з'явилась графіка, що дозволяє оцінити відповідність звернення критеріям Регламенту Ради.

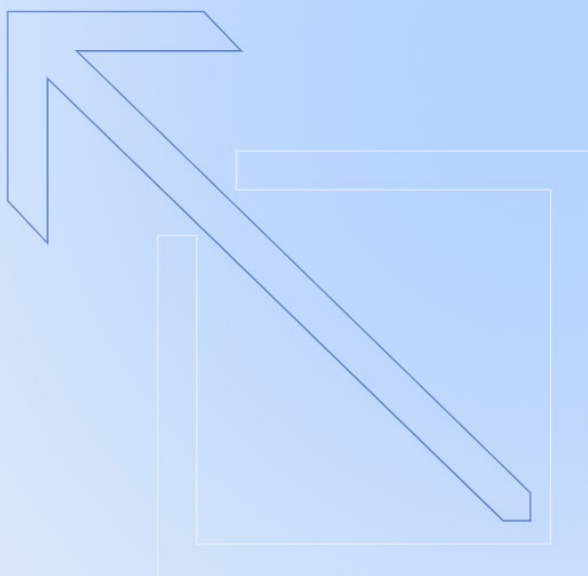
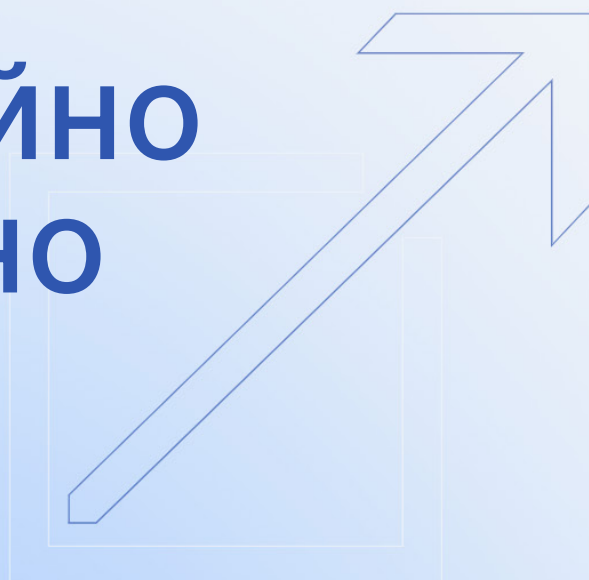
На сайті з'явилась можливість залишити відгук щодо співпраці з установою та підписатись на розсилку новин від РБО.

Раді чекати підприємців на нашому оновленому сайті!

Рада бізнес-
ОМБУДСМЕНА

**Незалежно
Конфіденційно
Безкоштовно**

www.boi.org.ua